

Kurzus kódja(i): FLM-401.23

Kurzus címe: A CIGÁNYÁBRÁZOLÁS A KORTÁRS KULTÚRAKUTATÁS TÜKRÉBEN

Tanár neve: Czeglédy Ákosné Pócsik Andrea

Kurzus időpontja, helye: Csütörtök 12,00-13,30, -137

Vetítések időpontja, helye: –

Kurzus típusa: Szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus során különböző filmtörténeti korszakokban létrejött művek vizsgálatát végezzük el: új paradigmák kijelölésével társadalmi és etnikai különbségek ábrázolására összpontosítunk. A cigányság filmes reprezentációját tágabb kontextusban vesszük szemügyre: kortárs kultúraelméletek segítségével, kritikai megközelítésben, a jelenkori médiakörnyezetünkben is érvényes kérdéseket igyekszünk megfogalmazni. Bár kronológiai rendben haladunk, az érintett témának nem kimerítő történeti áttekintésére törekszünk, inkább egy szellemi vezérfonal mentén keressük annak lényegi elemeit.

- 1-2. Az értelmezési keret kijelölése, módszertani kérdések
3. A 19. századi megfigyelő tekintetek: Magyarország cigányképének megformálói a modern társadalomtudományok és a film születésének korában
4. Dokumentumfilm, avantgárd film, etnográfiai film, amatőrfilm
5. Eugenika, fajhigiéna
6. Leni Riefenstahl
7. Holokauszt és pharrajimos. Kollektív emlékezet.
8. A '45 előtti szociofotóktól a hatvanas évek MTI propagandáján át az új valóságfeltáró igényig
9. A 70-es évek szociológiai kutatásai és a társadalmi kérdések iránti érdeklődés megélénkülése
10. A rendszerváltozással járó „eufória” lenyomatai
11. Antropológiai film és cigányábrázolás
12. Szegénység, cigányság

Kurzus teljesítésének követelményei: – A szemináriumon való aktív részvétel (max. három hiányzás), melyhez szükségeltetik a kötelező irodalom ismerete.
– A kurzus végén egy társadalmi kérdéssel foglalkozó dokumentumfilm elemzése, a félév során megismert szempontok alkalmazásával, írásban 5-8000 karakter terjedelemben, vagy előre egyeztetett időpontban, 20 perces prezentáció formájában, a csoport részvételével.
Ajánlott lelőhelyek: a MEDIAWAVE Fényírók Fesztiválja, a VERZIO Nemzetközi Emberi Jogi Fesztivál és a Docuart archívuma.

Vetített filmek: **A kiválasztott filmeket és filmrészleteket az órán fogjuk megnézni.**
Moholy-Nagy László: *Nagyvárosi cigányok* (1932)
A két világháború között készült archív filmrészletek a OSA (Nyílt Társadalom Archívum) „NOROMA” c. videó installációjának anyagából
Kőszegi Edit: *Sitiprinc* (1999), részlet
Leni Riefenstahl: *Tiefland* (1940-1953), részlet
Sára Sándor: *Cigányok* (1962); *Feldobott kő* (1968), részlet
Schiffer Pál: *Mit csinálnak a cigánygyerekek?* (1973), részlet; *Cséplő Gyuri* (1978), részlet
Grunwalsky Ferenc: *Anyaság* (1974), részlet
Gulyás Gyula – Gulyás János: *Vannak változások* (1978), részlet
Czabán György- Pálos György: *Országalma* (1998), részlet
Pölcz Róbert – Pölcz Boglárka: *Szafari* (2001)
Szuhay Péter-Kőszegi Edit: *Pásztítás avagy az együttélés I-IV.* (2001-2003), részlet
Bódis Kriszta: *Báriség* (2008), részlet

Kötelező / ajánlott irodalom: 1. Feischmidt Margit–Szuhay Péter: Sűrű leírás, in Kovács Éva szerk.: *Közösségtanulmányok – Módszertani jegyzet.* Néprajzi Múzeum – PTE BTK

-
- Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, 2007, 243-259. pp.
2. Clifford Geertz: Sűrű leírás – Út a kultúra értelmező elméletéhez és „A bennszülöttek szemszögéből” : Az antropológiai megértés természetéről, in Niedermüller Péter szerk.: *Az értelmezés hatalma*. Budapest, Századvég, 170-216. pp.
4. Horváth Kata: Éhség-szövegek. A szociológia, a média és egy cigány közösség éhség-interpretációi In: *Cigány világok Európában* Szerk.: Prónai Csaba, Nyitott Könyvműhely Kiadó, Budapest, 2006, 103-124. pp.
5. Kovács Éva: „Fekete testek, fehér testek – A 'cigány' képe az 1850-es évektől a XX. század első feléig”. *Beszélő*, 2009. január, XIV. évf. 1. szám , 74-92. pp.
6. Edward W. Said: Bevezető, in.: *Orientalizmus*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2000, 9-56. pp.
7. Szabó Levente: Csupán zene? Liszt Ferenc *A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon* című könyve és kontextusai. In: Biczó Gábor – Kiss Noémi szerk. *Antropológia és irodalom. Egy új paradigma útkeresése*. 252-269. (Biczó Gábor sorozatszerk. A Csokonai Kiadó és a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológia Tanszék sorozata.) Debrecen: Csokonai Kiadó.
-